

פרשת כי תשא תש"פ

בְּנוֹצֵצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוֹמַת לַה' (כ, יג)

לישיבת סלבודקה, על מנת שתוכל להעתיק את משכנה לארץ ישראל. צריך לדעת היכן להשקיע!..."

כשנוכח רבי יחזקאל סרנא זצ"ל במצבו החומרי העגום, שלח טלגרמה לראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, להודיעו על כך. לא עברו ימים אחדים ובמכתב התשובה ששלח רבי משה מרדכי לרבי יחזקאל, הורה לו לתת בדחיפות 'הלוואה' - סכום ראשוני של חמשת אלפים דולר, כעזרה ראשונה למר שיף מכספה של הישיבה, בכדי שיוכל לעמוד על רגליו ולהתחיל להקים שוב את עסקיו.

רבי יחזקאל סרנא זצ"ל הלך מיד לדירת המחסן של מר שיף, כשבידו הטלגרמה אותה שלח רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, ובכיסו מונח הסכום שנדרש לתת לו כ'הלוואה'. כשהראה רבי יחזקאל את המכתב למר שיף, נזעק הלה וזעק מנהמת לבו: "מה אתם רוצים מחיי? מה שנשאר לי מכל רכושי בן המיליונים, הוא רק אותו סכום של עשרים וחמש אלף דולר שנתתי לישיבה. גם את זה אתם מעוניינים לקחת ממני?!...!"

סיים הגאון רבי בצלאל ז'ולטי ואמר: "אתם מקומות תורה - באי", בארה"ב, ובעוד מקומות ברחבי העולם - שנפתחו ברבות הזמן ע"י אותם בחורים שעלו עם הישיבה מסלבודקה לארץ ישראל, וגרמו לפריחת התורה והתפשטות כוחה לאין שיעור - כל זה התחיל בזכות אותם דולרים של מר שיף, אותם נתן במסירות נפש אמיתית, למען העלאתם של הבחורים מישיבת סלבודקה לארץ ישראל, והתורה התפשטה בכל רחבי העולם מכוחו וכוח כוחו. אכן, הוא זכה לתת את כספו להחזקת התורה, שלא תשכח מפי זרענו עד עולם, זכות שכזו לא נופלת בחלקו של כל אחד". [מתוך הספר 'נסיך ממלכת התורה']

וְרֵאִיתָ אֶת אֲזוֹרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ (כג, כג)

פעמים רבות אנו רואים דברים שונים שנעשים בעולם, מבלי שיש לנו איזושהי הבנה או השגה על מה ולמה עשה ה' יתברך ככה, לאיזה צורך ולאיזו תכלית. אולם כעבור תקופה קצרה, ולפעמים רק לאחר שנים רבות, מופיעה וניצבת מול עינינו התמונה במלואה, שמובילה אותנו לראות בחוש את יד ההשגחה העליונה, שסיבבה את כל הסיבות לתכלית מסויימת. או אז אנחנו מבינים למפרע ששום פרט לא ארע

סיפר הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, רבה של ירושלים, מה ששמע מפי מרן הגר"י סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון: הנהלת הישיבה [חברון] בסלבודקה בשנת תרפ"ד החליטה שיש לעזוב את ארץ העמים, עקב גזירת הגיוס שריחפה על ראש תלמידיה. עם ההחלטה לעלות לא", נזקקו לסכום כסף גדול מאד לצורך הוצאות הדרך לכ-150 בחורים, ולרכישת מבנה למשכן הישיבה בעיר חברון. באותה עת שהה ראש הישיבה, מרן הגרמ"מ אפשטיין זצ"ל בארצות הברית. שם נפגש עם מר שיף [סגן נשיא אגודת הידידים של הישיבה]. מיד כששמע מר שיף את מטרתו ומגמתו של ראש הישיבה, נטל על עצמו לתרום את הסכום האדיר שהועידו למטרה זו: 25,000 דולר. מר שיף, היה אמנם איש עתיר ומשופע בכספי דלא נייד, מיליונר בקנה מידה גדול מאד, חלש על רכוש רב ובעל רשת בתי-מלון עניפה, אולם אעפ"כ בימים ההם סכום של עשרים וחמשה אלף דולר, היה סכום אדיר. הודות לנדבת ליבו זו, התאפשרה העתקת הישיבה לעיר חברון, ובכך ניצלה מסכנת סגירה שריחפה עליה על ידי השלטונות.

דא עקא, בשנת תרצ"א עת פקד את ענף הנדל"ן בארצות הברית משבר חמור, ירד כל רכושו לטמיון, ומר שיף, כמו אילי הון רבים אחרים, פשט את הרגל. כל עסקיו התמוטטו כמגדל קלפים, והוא עצמו נאלץ להתגורר במחסן של אחד הבתים שהיו בעבר בבעלותו, וחי על לחם צר ומים לחץ. למרות זאת נותרה רוחו איתנה והוא לא נשבר בצוק העיתים.

מצבו הבריאותי של ראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל באותה עת היה רעוע, ועקב כך נסע חתנו מרן רבי יחזקאל סרנא זצ"ל במקומו לארצות הברית, על מנת לעשות למצבה הכלכלי הדחוק של הישיבה, ולעורר את לב נדיבי עם לפעול לביסוסה החומרי. בכינוס רב משתתפים של תומכי הישיבה נשא דברים מר שיף, וכה אמר: "אחי ורעי, לא אחל לאף אחד מכם שיפסיד את כל רכושו כמוני. רכוש אדיר במיליונים שהשקעתי כל ימי ירד לנגד עיני לטמיון, הכל הפסדתי, חוץ... מהשקעה אחת, השקעה שאותה אף אחד לא יוכל לקחת ממני לעולם! ההשקעה המוצלחת ביותר מבחינתי היא ה-25,000 דולר שנתתי

לחינם, כל המקרים והמאורעות שמשו כהכנה וכהקדמה, כדי שייעשו על ידם תשועה ופורקן לישראל, לכלל ולפרט.

מבאר מרן ה'חתם סופר' זצ"ל שנקודה זו מרומזת בפסוק: "וראית את אחורי ופני לא יראו", כלומר, אם רצונך לראות את השגחת ה' יתברך, אל לך לצפות לראות בכל מקרה מהו פשרו ומטרתו **מיד**, היות ו'פני לא יראו'. רק **לאחר** שהגיעה תכלית הדבר, פעמים שאז נשזרים ומשתלבים למול עינינו כל הפרטים בשלימותם, וניתן לראות ולהבין למפרע לאיזו כוונה היו הסיבות והעניינים שסובב הבורא - בבחינת 'וראית את אחורי'.

הגה"צ רבי **זיידל אפשטיין** זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת 'תורה אור', סיפר סיפור מדהים אודות ידיד נעוריו מיישיבת גרודנא, הגאון רבי **אפרים צבי בילסטוצקי** זצ"ל הי"ד. רבי אפרים צבי נמנה על אחד מבכירי הישיבה, ולאחר נישואיו שימש כריש מתיבתא בישיבת 'רמיילעס' בוילנא, בשואה האיומה נעקד על קידוש ה' יחד עם כל בני משפחתו.

בשנות עלומיו אירע עמו מעשה מאלף, שהיה נראה לכאורה כ'הסתר פנים' אולם לאחר זמן נוכחו הכל כמה רחמי שמים מונחים בזה: בימי בחרותו חלה אפרים צבי במחלת השחפת, מחלה חשוכת מרפא באותם ימים, הוא טופל על ידי רופאים בוורשא, והם המליצו לו כי לצורך בריאותו עליו לנוח כל החורף, ולא להרבות במאמץ. בעצת הרופאים נסע לעיירת מרפא בפולניה בשם 'אוטווצק', ובחסידי שמים הבריא למעלה מן המצופה. "אך גם אז ידענו" - אמר רבי זיידל - "שיש לשמור על בריאותו במיוחד כדי שיחלים לגמרי ממחלתו".

המנהג בישיבה היה, שלקראת סוף הקיץ נסעו בעלי היכולת מבין הבחורים לפוש בעיירה 'לונא' הסמוכה לגרודנא. בחורים שהיו חסרי יכולת, היתה הישיבה משתדלת בעקיפין לעזור להם לנסוע, במיוחד למצוינים ולחלשים שבהם, כדי שיפושו ויחליפו כוח ויוכלו להמשיך ללמוד ביתר עוז.

באותה שנה נגשו כמה בחורים לאחד מראשי הישיבה, הגאון רבי **שרגא פייבל הינדס** זצ"ל, חתנו של מרן הגאון רבי **שמעון שקאפ** זצ"ל, ומי שהיה ממונה על ניהולה הכלכלי של הישיבה, ובקשו ממנו לסייע לבחור אפרים צבי לנסוע ל'לונא', בעקבות המחלה הקשה שחלה בה. אולם רבי שרגא פייבל השיבם כי היות והשנה סובלת הישיבה ממצוקה כספית גדולה, לא יתאפשר הפעם סיוע כספי מצד הישיבה לבחורים החלשים כפי שהיה בעבר. בתחילה ניסו הבחורים להתווכח עמו על כך וטענו: "מה הפירוש אין כסף? הרי מדובר בפיקוח נפש? אפרים צבי חייב לנוח שלא תשוב חלילה המחלה, והישיבה מחויבת לעשות עבורו גם אם אין כסף!".

אולם רבי שרגא פייבל נשאר איתן בדעתו: "אין כסף!", אמר בפסקנות, כשהוא מנמק: "ממי שיכול הייתי ללוות עבור הישיבה כבר לוותי, וממי שיכול הייתי שלא לפרוע לא

פרעתי... וכי ברצונכם שחלילה אגנוב למען מטרה זו?", שאל בתמיהה. הבחורים האמינו לדבריו וכאבו מאד, אך בלית ברירה נשאר אפרים צבי בישיבה, וגם בשנה שלאחריה לא נסע.

באותה שנה דובר לאפרים צבי נכבדות, שידוך עם בת אחיו של גאון הדור, מרן רבי **חיים עוזר גרודז'נסקי** זצ"ל, בעל ה'אחיעזר' ורבה של ווילנא. משפחת הכלה ביררה בישיבה אודות הבחור ושמעו הטוב הגיע לאזניהם, וחפצו בו לחתן. אמנם לפני סגירת השידוך גונבה לאזניהם השמועה, כי הבחור חלה לפני שנים ספורות במחלת השחפת, והסתפקו אם להמשיך בשידוך. הוחלט להעלות את השאלה על שולחנו של הדוד, רבן של ישראל רבי חיים עוזר.

מרן הגר"ע הציע שיבררו מה היה עמו מאז שהבריא, ואם עדיין ניכרים בו סימני חולשה ממחלתו בעבר. ואכן ביררו בני המשפחה בישיבה ושמעו שהבריא לגמרי. שאלו האם נסע להבראה מאז, והבחורים השיבו שלא נסע זה שנתיים להבראה. תשובה זו סיפקה את משפחת הכלה, כי אם אפרים צבי בריא על אף שלא נסע להבראה, אין זאת אלא כי הוא מחוסן לגמרי מפני המחלה, ואכן כך יצא השידוך אל הפועל.

בזכות זה זכה רבי אפרים צבי להיכנס לבית גדול זה, משפחתו של רבי חיים עוזר, ולהתמנות למגיד שיעור מפואר בישיבת 'רמיילעס' בוילנא. רבי זיידל ציין ממעשה זה את גודל חסדי השם יתברך, כיצד מטמין הקדוש ברוך הוא את חסדיו במצב שנראה לכאורה 'הסתר פנים', ומשם בדיוק צומחת הישועה.

מעשה עצום של 'השגחה פרטית' שאירע בישיבת וואלוז'ין, סיפר הגאון רבי **יעקב אדלשטיין** זצ"ל, בשם אביו הגאון רבי **צבי יהודה אדלשטיין** זצ"ל, רבה הראשון של רמת-השרון: ידוע המנהג העתיק שלא ללמוד תורה בלילה הידוע בכינויו 'ליל ניטל', ביום שבו אומות העולם חוגגים את לידת אותו האיש, ליל אידיהן. אולם בישיבת וואלוז'ין למדו כרגיל, ובעקבותיה נהגו כל ישיבות ליטא, שלא לבטל את סדרי הלימוד ביום זה. [אגב - אודות מקור מילה זו 'ניטל', יש אומרים משום שאותו האיש 'נתלה', ויש אומרים שזהו קיצור של שתי מילים 'ניטל-לערנען', תרגום: 'לא ללמוד', וישנם עוד פירושים בזה].

אך רבי צבי יהודה סיפר פרט לא ידוע, שבתחילת יסוד הישיבה בוואלוז'ין נהגו גם שם לא ללמוד בלילה זה, ורק מאוחר יותר ביטלו את הדבר. הסיבה לכך נעוצה במעשה נורא שאירע בישיבה, וכך היה המעשה: רבי **חיים מוואלוז'ין**, ראש הישיבה ומייסדה, נהג מידי פעם לסור להיכל הישיבה בלילות. פעם אחת הוא הגיע לישיבה בליל 'ניטל', ובית המדרש היה ריק מתלמידים. והנה בעוד הוא צועד למקומו בהיכל הישיבה, ראה לפתע גמרא שנופלת מארון הספרים על הרצפה. ניגש רבי חיים למקום, הרימה, נשקה והחזירה למקומה. הוא מתרחק צעדים ספורים ושוב שמעה אזנו חבטה, הוא סובב את ראשו וראה שוב את אחד

מכרכי הגמרא שנופל על הרצפה, ניגש רבי חיים והחזירו למקומו. כך חזר המקרה על עצמו בפעם השלישית שנפלה גמרא מהארון, ורבי חיים מהר להרימה...

כראות רבי חיים את הפליאה המוזרה הזאת, הבין שיש כאן רמז משמים, ומיד שלח את השמש להעיר את כל תלמידי הישיבה, ולהזמין לבוא לבית המדרש. לאחר שהתאספו כולם, ובית המדרש היה מלא מפה לפה בהמוני לומדים וקול התורה בקע ממנו, לפתע נכנסו לבית המדרש אנשי השררה וראשי המשטרה של העיירה וואלוז'ין, והסתכלו כה וכה על קהל הלומדים.

רבי חיים קיבל את פניהם בברכת שלום, ושאלם מהי מטרת ביקורם כאן באישון לילה? הם התחמקו מלהשיב, רק היתה ניכרת הבעת שביעות רצון על פניהם.

למחרת נודע הדבר, כי היתה הלשנה של המוסרים בפני השלטון הנוצרי, שהיהודים מבזים את הנצרות בכך שהם מבטלים תורה באותו ליל חגא, והוחלט לשלוח פקידים לאמת את נכונות השמועה. בחסדי שמים הם באו לישיבה בשעה שכבר התמלא בית המדרש בלומדים, וחזרו והצהירו שבמו עיניהם הם ראו את כל תלמידי הישיבה לומדים בשקידה, וכל העלילה הזאת הנה שקרית לחלוטין.

הואיל והתרחש נס באותה שנה בליל 'ניטל', ראה רבי חיים בכך רמז משמים שחפצים שלא יבטלו תורה בלילה זה, וקבע שכך ינהגו גם בשנים הבאות, לא יבטלו את בית המדרש בליל 'ניטל'.

מספרים מעשה על אברך ירושלמי שפרנסתו עלתה לו בקושי רב, ומצבו הכלכלי היה בכי רע. בלית ברירה הוצרך לכתת רגליים לארצות ניכר, להסתובב בין נדיבי עם ולהתרימם כדי להשיא את צאצאיו.

באחד הימים נכנס לביתו של עשיר גדול עתיר נכסים, וביקש את תרומתו. הלה החל לצעוק עליו צעקות רמות והפליא בו טיעונים קשים: "כיצד אינך מתבייש לבוא ולהתרים אותי? הרי אני עובד כל כך קשה על כספי, אני לא יושן בלילות מרוב מתח ודאגה מעסקי. מבוקר ועד ערב אני עסוק בהצלחתם, ואילו אתה... בן ישיבה 'פרזיט', אינך עושה דבר... אינך מתבייש להעיז פניך לבוא ולדרוש ממני כסף?".

האברך עמד ושמע את הכל בשוויון נפש ובדומיה, מבלי להוציא כל הגה מפיו, ומבלי להראות שום סימני רתיעה. לאחר דקות ארוכות של צעקות, הוציא העשיר שלוש מאות דולר והעניק לו...

לפני יציאתו מהבית, שאל אותו העשיר: "אינני מבין אותך, אבקש שתסביר לי משהו: אני עומד וצועק עליך במשך דקות ארוכות, כיצד אתה נשאר כה קר ואדיש כאילו הדבר

אינו נוגע ללבך כלל? וכי באמת אין זה מכאיב לך שאני צועק עליך?..."

השיבו האברך: "אומר לך את האמת, לפני שיצאתי מהבית לאסוף כספים בחוץ לארץ, הצטיידתי ברשימה מסודרת של כתובות בהן אני אמור לבקר. אחת הכתובות שהופיעה ברשימה היא הכתובת שלך. במשבצת הערות נכתב אודותיך כך: 'האיש צועק רבע שעה, אולם בסוף נותן שלוש מאות דולר'. והיות שידעתי כי מצפה לי מתנת יד הגונה לאחר קיתון הצעקות, הרגשתי שהצעקות הן רק 'היכי תמצוי' [-תנאי מקדים] כדי לקבל את התרומה, והוקל לי לקבלן...".

זוהי בדיוק נקודת האמונה. כאשר האדם קובע בלבו שהכל מתוכנן ונעשה בגזירת עליון, הקשיים אינם מעיקים עליו! האמונה הזאת נוטעת בו את ההכרה שזהו חלק מהתהליך שהוא אמור לעבור, והכל לטובתו. הידיעה הזאת מחזקת אותו ונוסכת בו תקוה לעבור את הקשיים בצורה קלה יותר.

[מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא']

וְסִלְוֹתָ לְעוֹנֵינוּ וְלְזוֹכְרֵינוּ (לד, ט)

סיפר ה'מגיד מישרים' הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א: יהודי נשוא פנים ניגש אלי לפני שנים אחדות, לאחר שיעור שמסרתי, וביקש לדבר איתי כמה דקות ביחידות. יצאנו אל מאחורי הבנין, והוא סיפר את קורות חייו: "עליתי ארצה כבחור, יחד עם הורי ובני המשפחה. חבלי הקליטה שלנו לא היו מן הקלים - בקושי היה אוכל בבית. היו ימים שבהם הלכנו לישון בלי ארוחת ערב, וגם בבוקר לא תמיד היה בבית משהו לקחת לארוחת בוקר. בכל זאת לא התלוננתי.

השנים חלפו, כשהגעתי לגיל בר מצוה לא קנו לי לא חליפה ולא כובע. לאף אחד לא היה כסף לזה. קיבלתי כובע וחליפה בירושה מדוד שהלך לעולמו. שום דבר לא התאים למידות שלי, אבל ידעתי להודות על שיש לי לכל הפחות מה ללבוש. הימים היפים שלי התחילו בישיבה - כשבכל ארוחה קיבלתי פרוסת לחם. ישבתי ולא האמנתי - אני כאן בארץ ישראל, יכול ללמוד תורה ולאכול לחם!".

"יום אחד בחזרתי הביתה, הבחנתי במודעה שנתלתה בבית הכנסת, ובה הצעה לעבודה בימי 'בין הזמנים'. היות והפרוטה לא היתה מצויה בכיסי, ותמיד חלמתי שיום אחד אוכל לקנות לעצמי חליפה וכובע, חולצה, עניבה ואולי גם נעלים חדשות, קרץ לי הענין ביותר. החלטתי להקדיש את 'בין הזמנים' לעבודה באותו מפעל דתי. בפרוטות שאקבל, קיוויתי להלביש את עצמי, ואת מה שיישאר לי תכננתי לתת לאבא, כדי שיהיה לו במה לקנות את צרכי חג הסוכות. ובאמת, הגעתי למפעל, ובקשתי להתקבל לעבודה. הודיעו לי שעובדים כאן משמונה בבוקר עד חמש אחר הצהריים, והסבירו לי מה עלי לעשות. הסכמתי לכל דרישה והתחלתי את העבודה. כך חלפו עלי השבוע הראשון, השני והשלישי.

"חלפו מאז כבר חמישים שנה" - סיים האדם מולי - "לאיש לא סיפרתי את הסיפור הזה".

"ומה קרה כעת?" - שאלתיו.

- "השבוע צעדתי ברחוב ופתאום ראיתי מול עיני מודעה המכריזה כי אותו מנהל הלך לעולמו. עמדתי ליד המודעה ודיברתי אל עצמי: 'לא הגיע הזמן לסלוח? אם הקב"ה מוחל וסולח, למה אתה לא מסוגל. למה אתה כל כך אכזרי?'. המשכתי ואמרתי: 'ריבונו של עולם, אני מבקש ממך, שהוא לא יענש בגללי, אני מוחל וסולח על כל מה שעשה לי...'. אבל תוך כדי כך שמעתי את קולו אומר לי: 'אתה גנב!' - ולא הייתי מסוגל לסלוח.

"למחרת בבוקר ניגשתי אל רב בית הכנסת שבו אני מתפלל, סיפרתי לו את כל הסיפור ושאלתי אותו מה עלי לעשות. אמר לי הרב: 'יש כאן בבית הכנסת כולל אברכים, תחלק ביניהם ששה סדרי משנה שילמדו לעילוי נשמתו, ותשלם לכל אחד מאתים שקל על כך. כשתממן מכיסך אלפיים שקל לעילוי נשמתו, ודאי תמחל לו'. עשיתי כך. חיכיתי עד שיגיעו האברכים, נתתי לכל אחד מאתים שקל, וביקשתי מהם ללמוד את כל ששה סדרי משנה".

האדם שמולי השתתק. התפעלתי ממנו. לחצתי את ידו ואמרתי לו: "אשריך! עליך נאמר: 'כל המעביר על מידותיו מאריכים לו ימים ושנותיו!', 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים!', תבורך מפי עליון!, הקב"ה יזכור לך את מחילתך לטובה, ויעמוד לך הדבר לזכות!".

תוך כדי כך הוא לופת את ידי בחוזקה ואומר לי: "אני רוצה לומר לך. נתתי אלפיים שקל לעילוי נשמתו - אבל אני לא סולח לו!!", ופרץ בבכי. הוא עמד כך, אדם מבוגר ממני לפחות בשלושים שנה, כיסה את עיניו בשתי ידיו ובכה כמו תינוק. פתאום לא היה יכול לעמוד יותר מולי, הסתובב והלך. עקבתי אחריו בהליכתו, כל גופו רעד ורטט מבכי... נשארתי על עומדי וניסיתי להבין: ריבונו של עולם, למה שלחת לי את האדם הזה בדיוק כעת? זו הפעם הראשונה שאני רואה אדם נושא על שכמו פצע מדמם במשך עשרות שנים, ואינו יכול להוציא מפיו את המילים: 'אני סולח!'.

החוויה הזו יכולה להמחיש עד כמה התשובה והסליחה אינן דברים פשוטים. השיעור שמסרתי אז עסק בדברי רבינו יונה: 'מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם, ולנוס מפח פשעיהם' - רבינו יונה אומר שהתשובה היא מן הטובות שה' היטיב עם ברואיו... רבי נסים גאון כותב: "ולא יודע עוז רחמיך אלא בהעבירך חטאות יראיך". אין לנו מושג בחסד הנפלא הזה שנקרא תשובה! אין לנו מושג כמה רחמי שמים יש בענין של תשובה! רק אבא יכול לסלוח לבנים שלו ולקבל אותם בתשובה! רק אבא נוהג כך עם בניו! נבין איזו מתנה נפלאה קיבלנו. [מתוך 'דורש טוב']

"באמצע השבוע השלישי אירע הדבר. אותו יום התחיל כיום עבודה רגיל ושגרת. לקראת השעה 2:00 בצהריים קרא המנהל לכל עובדי המפעל, כשלושים במספר, להיכנס לחדר האוכל. התיישבנו סביב השולחן, ותהינו לשם מה הוא קרא לנו. בעל הבית נכנס אחרון, על פניו ניכר כעס נורא. הוא נעל את דלת החדר ואמר: "רבותי בחדר העבודה שלי היה מונח טייפ קטן שהשמיע שירים [באותם ימים היה טייפ קטן יקר המציאות]". "את הטייפ הזה" - הגביה המנהל את קולו - "הבאתי במיוחד מחו"ל. והנה היום יצאתי מהמפעל לשעה קלה, וכשאני חוזר חזרה, אני מגלה שהטייפ נעלם ואיננו. אני דורש ממי שלקח את הטייפ - להחזיר אותו כעת! תוכלו לחסוך מעצמכם בושות - אני לא אאלץ לעבור תיק אחר תיק ולגלות את הגנב, ולא נצטרך לערב בעניין את המשטרה".

השתררה שתיקה מביכה. ישבנו שם, כל שלושים העובדים, כססנו אצבעות, הבטנו זה בזה - אבל אף אחד לא קם ולא הודה. המנהל המתין לנו כמה דקות, ואז אמר: "אינכם מודים, ואני הולך כעת למלתחה כדי לבדוק את כל התיקים שלכם. אוי לו למי שהטייפ ימצא אצלו!".

המנהל יצא, בדק תיק אחר תיק - ולא מצא דבר. הוא חזר לחדר וכולנו עמדנו דרוכים לראות מה יעשה כעת. הוא לא היה נראה נבוך בכלל. "אין בעיה" - הצהיר - "אני מבין בחכמת הפרצוף. אסקור אתכם כעת אחד אחד, ואגלה מיד מיהו הגנב".

בלי להמתין, הוא החל לסקור את הראשון מקצה קדקודו ועד כף רגלו, ואחר כך את השני. עבר אדם ועוד אדם, ואז הגיע התור שלי. הוא הביט הישר לתוך עיני, ופתאום אמר: "אתה הגנב! תחזיר את הטייפ!".

באותו רגע קפא הדם בעורקי. שלושים זוגות עיניים נתקעו בי כאילו היו מחטים. כולם בחנו אותי ובדקו מה אני עושה. אמרתי בליבי: "ריבונו של עולם, אתה הרי יודע שהיו לילות שלא היה לי מה לאכול, אבל גם אז מעולם לא שלחתי ידי ולא לקחתי פרוסת לחם שלא היתה שייכת לי!", ובקול אמרתי: "שאני אגע בטייפ לא שלי?! אני בכלל איני יודע מה זה טייפ!".

אבל שום דבר לא הועיל לי. המנהל אמר: "אתה הגנב. זה ברור. מחר תקבל את המשכורת שמגיעה לך, ואחרי שנקזז ממנה את עלות הטייפ - תלך הביתה".

למחרת באתי. הייתי אמור לקבל עשרים לירות. המנהל קיזז שמונה עשרה לירות - מחיר עלות הטייפ - נתן לי שתי לירות ושלח אותי הביתה. הלכתי, וכל הדרך ראיתי רק שלושים זוגות עיניים שתלויות בי.

ומאז... כל לילה כשהייתי נכנס לישון, הייתי אומר: "הריני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי, לכל מי שהכעיס והקניט אותי, חוץ מאדם זה!". גם בערב יום כיפור, בתפילה זכה, אמרתי: "אני מוחל וסולח לכולם - חוץ מלאדם זה!".